



**fiskevattenägarna**

Sveriges fiskevattenägareförbund

**REMISSYTTRANDE**

2017-09-28

Ert datum 2017-06-29

Ert dnr M2017/01639/R

**Miljö- och energidepartementet**  
**103 33 Stockholm**

## **Promemoria med förslag till ändrade bestämmelser för vattenmiljö och vattenkraft**

Sveriges Fiskevattenägareförbund har tagit del av förslaget till ändrade bestämmelser för vattenmiljö och vattenkraft. Vi önskar lämna följande synpunkter.

### **Sammanfattning**

Sveriges Fiskevattenägareförbund organiserar landets enskilda fiskerättsägare. Vi kan konstatera att vattenkraftsutbyggnad med tillhörande regleringar är de miljöingrepp som medför störst negativ påverkan på vattensystemens fysiska miljö, ekosystem och fiskeresurser. Till följd av vattenkraften har fiskevattnets värde och potential som produktionsmedel försämrats på ett mycket stort antal fastigheter under årens lopp.

Sveriges Fiskevattenägareförbund välkomnar därför att alla vattenverksamheter med koppling till produktion av vattenkraftsel ska förses med moderna miljövillkor. Vi anser emellertid att förslaget är mycket otydligt och ofullständigt beträffande hur alla övriga dammar, utan produktion av vattenkraftsel, ska hanteras och huruvida dessa ska omfattas av den nationella planen eller inte.

Vi tillstyrker generellt tillvägagångssättet med en nationell plan för att strukturera upp arbetet med tillståndsprövningar och omprövningar av vattenkraften. Vi anser emellertid att det med beskriven utformning föreligger stor risk att planen blir en långbänk. Vattenmiljön kan inte vänta på långa hålltider. För att planen ska bli ett trovärdigt verktyg för att säkerställa moderna miljövillkor måste tidsrymden för dess genomförande vara stram och prövningstakten snabb. Detta måste framgå av regeringens direktiv till de myndigheter som ansvarar för planen. Planen måste även inkludera alla dammar som inte används för produktion av vattenkraftsel. Dessutom krävs en kraftfull mobilisering och kraftigt förstärkta statliga resurser i alla led för handläggning av tillståndsprövning och omprövning med tillhörande juridiska processer. En sådan resursförstärkning och mobilisering saknas i förslaget, vilket kan kullkasta hela idén.

Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrker en avvaktande tillståndsprövning för "tillståndslösa" vattenverksamheter med koppling till produktion av vattenkraftsel förutsatt att detta moratorium blir tidsbestämt och ytterst kortvarigt. Då dessa vattenverksamheter

saknar lagligt fastställda miljövillkor, och i de flesta fall även frivilliga överenskommelser kring bl.a. minimitappningar och fri fiskvandring, måste en snabb tillståndsprövning vara högprioriterad. Den nationella planen måste ta hänsyn till detta i tidsplan och prövningstakt. Dessutom anser vi alltså att den nationella planen per automatik även ska omfatta alla övriga dammar.

Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrker tillkomsten av en branschfond men anser att berörda intresseorganisationers inflytande i fondens verksamhet måste säkerställas genom representation i fondens styrelse eller till denna kopplad rådgivande grupp. Vi ställer oss också frågande till om det finns en genomtänkt kalkyl över att 10 miljarder kronor verkligen är tillräckligt för att klara hela miljöuppgraderingen. En ”dark horse”, oklar faktor, är dessutom hur miljöanpassning av alla övriga dammar som inte inryms i fondens ansvar ska hanteras och finansieras. Här är det rimligt att staten tar ett finansiellt ansvar och skjuter till medel i motsvarande grad.

I konsekvensanalysen saknar vi ett resonemang om hur ökade möjligheter till landsbygdsutveckling och etablering av framtidsnäringar såsom landsbygds- och fisketurism kan gynnas av en miljöanpassning av vattenverksamheter. Sveriges Fiskevattenägareförbund upplever det som en mycket stor brist att förslagen enbart marginellt behandlar och väger in den påverkan och skada som vattenkraften förorsakar markägare och, i synnerhet, fiskerättsägare samt förutsättningarna för glesbygdsutveckling i stort. Människor i närheten av sjöar och vattendrag är beroende av fisket för sin utkomst och sin möjlighet att bo kvar på landsbygden. Idag har fisket för livsmedelsförsörjning i hög grad ersatts av upplevelseturism vilken inrymmer en mycket stor potential som underlag för inkomster och sysselsättning.

## **Allmänt**

Mark- och fiskevatten är landsbygdens produktionsmedel. Sveriges unika fiskevatten och rika fiskeresurs har en stor potential för framtida landsbygdsnäringar som kan utveckla landets glesbygder. Sveriges Fiskevattenägareförbund har i yttranden till den tidigare vattenverksamhetsutredningen framhållit betydelsen av att fiskerättsägarna i egenskap av sakägare får en aktiv roll, och att deras intressen tillgodoses, när vattenverksamheten ska åläggas ett större miljöansvar.

Sveriges Fiskevattenägareförbund anser att initialt vattenverksamhetsutredningen redan från början, och därefter regeringen, vid beredningen av utredningens förslag borde ha tänkt ett steg längre och vägt in påverkan på möjligheterna till landsbygdsutveckling och etablering av framtidsnäringar såsom landsbygds- och fisketurism i utbyggda vattendrag och reglerade sjöar. Vi upplever att den påverkan som vattenkraften har för markägare och i synnerhet fiskerättsägare, samt förutsättningarna för glesbygdsutveckling i stort, berörs mycket marginellt i utredningen och i regeringens förslag. Detta är en stor brist i förslaget.

När bestämmelserna väl är på plats vill vi betona vikten av att tillräckliga statliga resurser satsas på de juridiska processer som utifrån författningsförslagen skall leda fram till förbättrade förutsättningar för fisk och övrigt biologiskt liv i påverkade sjöar och vattendrag. Lagförändringarna måste med andra ord snabbt leda till processer som genererar konkreta åtgärder.

## **Kapitel 10.1 – Skyldighet att ha moderna miljövillkor**

*Promemorians förslag: att alla vattenverksamheter med koppling till produktion av vattenkraftsel ska förses med och upprätthålla moderna miljövillkor. Verksamhetsutövaren ansvarar för att villkoren hålls moderna. Trots kravet på moderna miljövillkor får en verksamhet som har påbörjats på ett lagligt sätt bedrivas till dess en prövning blivit klar, om en ansökan om prövning har getts in eller verksamheten omfattas av en nationell plan för moderna miljövillkor och det ännu inte har blivit dags för prövning enligt planen.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrker kravet på moderna miljövillkor och att ansvaret för att upprätthålla dessa vilar på verksamhetsutövaren. Vi anser emellertid att förslaget är mycket otydligt och ofullständigt beträffande dammar utan produktion av vattenkraftsel, och huruvida dessa ska omfattas av den nationella planen eller inte. Beträffande den nationella planen finns också stora otydigheter, särskilt kring tidsåtgången för genomförandet av den stora mängd tillståndsprövningar och omprövningar som behöver göras. Avgörande för planens trovärdighet som verktyg att säkerställa moderna miljövillkor är i vilken takt de planlagda prövningarna kommer att genomföras. Vattenmiljön kan inte vänta på långa hålltider och här krävs med andra ord kraftfull mobilisering och ett rejält statligt resurstillskott för handläggning av tillståndsprövning och omprövning. I promemorian saknas besked om sådan resursförstärkning. Enligt förslaget ska nästa uppdatering av miljövillkoren inte behövas förrän efter 40 – 50 år. Med tanke på dagens snabba kunskaps- och teknikutveckling m.m. finner vi detta vara ett oerhört långt tidsintervall.

## **Kapitel 10.2 – Nationell plan för moderna miljövillkor**

*Promemorians förslag: att regeringen ska se till att det finns en nationell plan för de prövningar och omprövningar som behöver göras för att befintliga verksamheter för produktion av vattenkraftsel ska förses med moderna miljövillkor. Planen ska ange en nationell helhetssyn på prövningen så att den resulterar i största möjliga nytta för vattenmiljön och minsta möjliga inverkan i fråga om nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel. Planen ska tas fram av Havs- och vattenmyndigheten, Statens energimyndighet och Affärsverket svenska kraftnät i samverkan med berörda myndigheter.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrker generellt tillvägagångssättet med en nationell plan för att strukturera upp arbetet med prövningar och omprövningar av vattenkraften. Vi anser emellertid att det med beskriven utformning föreligger stor risk att planen blir en långbänk och kommer att ta mycket lång tid att genomföra. För att planen ska bli ett trovärdigt verktyg för att säkerställa moderna miljövillkor måste tidsrymden och prövningstakten för genomförandet anges och den måste vara stram och snabb. Detta måste framgå av regeringens direktiv till de myndigheter som ansvarar för framtagandet av planen. Planen måste även inkludera alla dammar utan produktion av vattenkraftsel. Dessutom krävs en kraftfull mobilisering och starkt ökade statliga resurser i alla led för handläggning av tillståndsprövning och omprövning. Det är också angeläget att konkretisera innebörden i att Havs- och vattenmyndigheten som samordnare ska verka för att intresseorganisationer får möjlighet att medverka i arbetet med planen. Vi anser också att det är högst rimligt att verksamhetsutövarens anmälan om att omfattas av planen ska vara skriftlig.

### **Kapitel 10.3 – Sakkunniga företräder den nationella planen**

*Promemorians förslag: att i mål om prövning för moderna miljövillkor ska domstolen förordna en sakkunnig med uppgift att företräda den nationella planen i prövningen. Den sakkunnige ska avge ett utlåtande i målet. Om utlåtandet kräver särskild utredning, ska den sakkunnige anmäla detta till domstolen som ska besluta om utredningen. Verksamhetsutövaren ska svara för kostnaderna för den sakkunnige och eventuell sakkunnigutredning. Som sakkunnig får endast förordnas någon som regeringen har utsett att företräda planen.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrker förslaget. Vi anser emellertid att kompetensprofilen för den sakkunnige måste utvecklas. De kompetenser som beskrivs i förslaget fokuserar på vattenkraftsintresset. Perspektiv på övriga landsbygdsnärningar saknas helt och hållet. Det torde för övrigt vara svårt att balansera alla intressen på ett tillfredsställande sätt hos en och samma person.

### **Kapitel 10.4 – Omprövning för moderna miljövillkor**

#### *Kapitel 10.4.1 – Verksamhetsutövaren ska ansvara för att miljövillkoren är moderna*

*Promemorians förslag: att den som bedriver en vattenverksamhet som är eller, när den påbörjades, var avsedd för produktion av vattenkraftsel är skyldig att ansöka om den omprövning som krävs för att verksamheten ska förses med moderna miljövillkor. Vid sådan omprövning ska det ställas de krav som behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön. Bestämmelser som innebär att verksamheten avsevärt försvåras får endast beslutats om det behövs för att följa en miljökvalitetsnorm eller annan bestämmelse som följer av Sveriges medlemskap i EU. Om verksamhetsutövaren medger det eller om det inte går att förena verksamheten med sådana villkor som behövs för att en miljökvalitetsnorm eller annan bestämmelse som följer av Sveriges medlemskap i EU ska kunna följas, ska tillståndet återkallas och frågan om utrivning regleras. För det fall en verksamhetsutövare inte fullgör sin skyldighet att ansöka om omprövning får myndighet göra det på verksamhetsutövarens bekostnad.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrker förslaget.

#### *Kapitel 10.4.2 – Miljökonsekvensbedömning*

*Promemorians förslag: att en ansökan om omprövning för moderna miljövillkor inte behöver innehålla en miljökonsekvensbeskrivning.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrker förslaget.

#### *Kapitel 10.4.3 – Ansvar för kostnader för utredning*

*Promemorians förslag: att verksamhetsutövaren ska ansvara för att ta fram det underlag som behövs för en omprövning av en vattenverksamhet.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrker förslaget.

#### *Kapitel 10.4.4 – Prövningsavgift vid omprövning för moderna miljövillkor*

*Promemorians förslag: att avgift för prövning av en ansökan om omprövning för moderna miljövillkor ska betalas av den som ansöker om sådan omprövning. Om en myndighet har ansökt om omprövning och haft rätt att göra det till följd av att tillståndshavaren inte gjort det, ska tillståndshavaren ersätta myndigheten för prövningskostnaderna. Avgiften ska bestå av en grundavgift och en tilläggsavgift och ska beräknas på samma sätt som om ansökan avsett prövning av tillstånd till verksamheten. Om prövningen leder till återkallelse och utrivning, ska avgiften beräknas på samma sätt som om ansökan avsett utrivning.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrker förslaget.

#### *Kapitel 10.4.5 – Domstolskostnader som inte täcks av prövningsavgiften*

*Promemorians förslag: att vid en omprövning för moderna miljövillkor ska tillståndshavaren ersätta domstolens kostnader för kungörelser, aktförvarare, sakkunniga som har tillkallats av domstolen, samt för lokaler för sammanträden.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrker förslaget.

### **Kapitel 10.5 – Tillståndsprövning får vänta tills det är dags för prövning enligt den nationella planen**

*Promemorians förslag: att i fråga om vattenverksamheter med koppling till produktion av vattenkraftsel men som inte anses ha ett tillstånd enligt miljöbalken eller motsvarande äldre bestämmelser ska som huvudregel gälla att verksamhetsutövaren efter en anmälan till den nationella planen får avvakta med prövning tills det är dags för prövning för moderna miljövillkor enligt den tidsplan som framgår av planen.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrker förslaget under förutsättning att detta moratorium blir ytterst kortvarigt. Då dessa vattenverksamheter saknar lagligt fastställda miljövillkor, och i de flesta fall även frivilliga överenskommelser kring bl.a. minimitappningar och fri fiskvandring, är en snabb tillståndsprövning högprioriterad. Den nationella planen måste ta hänsyn till detta i tidsplan och prövningstakt. Dessutom måste resurstilldelningen för handlägningsprocesserna förstärkas markant. Vi finner det oklart vad som händer med vattenverksamheter där verksamhetsinnehavaren underlåter att anmäla sig till planen. Dessutom förstår vi inte varför det enbart ska vara *möjligt* för regeringen att besluta om att även övriga dammar, utan koppling till produktion av vattenkraftsel, ska omfattas av planen genom anmälan. En nationell plan borde per automatik omfatta samtliga dammar.

### **Kapitel 10.6 – Miljökonsekvensbeskrivningar vid prövning av verksamheter som kommit till på lagligt sätt**

*Promemorians förslag: att det vid tillståndsprövning av verksamheter som har kommit till på lagligt sätt ska miljökonsekvensbeskrivningen i stället för uppgifter om rådande miljöförhållanden innan verksamheten påbörjades innehålla en beskrivning av de rådande miljöförhållandena vid tidpunkten för ansökan om prövning och hur de förhållandena förväntas utvecklas om tillstånd inte ges.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund avstyrker förslaget. Vi anser att bör finnas med någon form av nollalternativ som visar på hur förhållandena såg ut på platsen innan verksamheten påbörjades.

### **Kapitel 10.7 – Rättegångskostnader**

*Promemorians förslag: att den som ansöker om prövning av en vattenverksamhet som omfattas av den nationella planen för moderna miljövillkor inte ska vara skyldig att ersätta motpartens rättegångskostnader.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund avstyrker förslaget. Vi anser att motparten alltid ska få sina rättegångskostnader ersatta av den sökande. Vattenverksamhet leder till intrång i enskild mark- och fiskerätt betydligt mer påtagligt än vad som är fallet vid annan miljöfarlig verksamhet. Det är inte tillfredsställande att, som förslaget argumenterar för, enbart låta den sakkunnige tillvarata motstående enskilda intressen hos sakägarna gentemot vattenverksamhetsinnehavaren. Det är inte rimligt, och inte minst rättsosäkert, att sakägare som mycket påtagligt berörs av en verksamhet ska riskera att drabbas av kostnader för att bevaka sina intressen. Till skillnad från merparten av övrig miljöfarlig verksamhet drabbar vattenverksamhet en klart definierad skara sakägare och dessutom mycket påtagligt i form av skadade fiskevatten och markområden. Det är rimligt att berörda sakägare har rätt att föra sin talan på sökandens bekostnad. Detta anser vi vara den mest rimliga, rationella och rättssäkra hanteringen av tillståndsärenden rörande vattenverksamhet. En ordning som dessutom torde innebära att den sökande får incitament att på ett tidigt stadium grundligt informera berörda sakägare om sin planerade verksamhet. För Sveriges Fiskevattenägareförbund är detta en mycket viktig princip.

### **Kapitel 10.8 – En branschgemensam finansiering (fond)**

*I promemorian fastslås att det följer av energiöverenskommelsen att vattenkraftsbranschen fullt ut ska finansiera kostnaderna för arbetet med att säkerställa att verksamheter och anläggningar åtgärdas så att Sverige lever upp till EU-rätten och dess krav på vattenverksamheter. Arbetet med att inrätta en funktion för finansiering pågår för närvarande mellan företrädare för de stora vattenkraftsbolagen. Förslagen i promemorian har tagits fram i samtal med bl.a. företrädare för dessa vattenkraftsbolag. Den information som getts i samtalen innebär att den branschgemensamma finansieringen gäller för alla verksamheter som bedrivs för produktion av vattenkraftsel, eller syftade till sådan produktion när de påbörjades och att dessa kommer att kunna ansöka om ersättning för såväl prövningskostnader som kostnader för de miljöförbättrande åtgärder (inklusive eventuella utrivningskostnader) och produktionsbortfallskostnader som den första uppdateringen till moderna miljövillkor enligt den nationella planen medför. Verksamhetsutövaren kommer dock själv att behöva stå för en viss del av kostnaden – en s.k. självrisk. Enligt samtalen avser de stora vattenkraftsbolagen att också finansiera kostnader som uppkommer eller har uppkommit till följd av en dom som meddelats efter utgången av 2015 men före ikraftträdandet av de nya bestämmelserna.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrker fondens tillkomst men har följande synpunkter på dess utformning. Berörda intresseorganisationers inflytande i fondens verksamhet måste säkerställas genom representation i fondens styrelse eller till denna kopplad rådgivande grupp. Fondens löptid ska enligt förslaget vara maximalt 20 år. Frågan är om denna tidsrymd

är synkroniserad med regeringens ambitioner; är målsättningen i den kommande nationella planen att alla vattenverksamheter ska vara uppgraderade till moderna miljövillkor senast inom 20 år ? Frågan är också om det finns en genomtänkt kalkyl över att 10 miljarder kronor verkligen är tillräckligt för att klara denna miljöuppgradering. En ”dark horse”, oklar faktor, är dessutom hur miljöanpassning av alla övriga dammar som inte inryms i fondens ansvar ska hanteras och finansieras. Här är det rimligt att staten tar ett finansiellt ansvar och skjuter till nödvändiga medel i motsvarande grad.

### **Kapitel 10.9 – Båtnadsregeln tas bort**

*Promemorians förslag: att den s.k. båtnadsregeln för vattenverksamheter tas bort.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrker förslaget mot bakgrund av att annan reglering i MB hindrar tillkomsten av vattenanläggningar som inte är samhällsekonomiskt motiverade.

### **Kapitel 10.10 – Rättskraft för äldre tillstånd som anses meddelade med stöd av miljöbalken eller motsvarande äldre bestämmelser**

*Promemorians förslag: att miljöbalkens bestämmelse om ett tillstånds rättskraft – när rättskraftsfrågan avser ett sådant äldre tillstånd eller sådan äldre rättighet som ska anses meddelat med stöd av miljöbalken eller motsvarande äldre bestämmelser – endast ska gälla frågor som har prövats enligt det som framgår av beslutet.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrker förslaget.

### **Kapitel 10.11 – Lagligförklaring**

*Promemorians förslag: att möjligheten att lagligförklara vattenkraftverk och dammar som används eller har använts för uttag av vattenkraft och som har uppförts före miljöbalkens ikraftträdande tas bort.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrker förslaget.

### **Kapitel 10.12 – Prövningens omfattning och ändringstillstånd**

*Promemorians förslag: att utgångspunkten för prövningens omfattning vid ändring ska vara densamma för vattenverksamhet som för miljöfarlig verksamhet. Vid ändring av en vattenverksamhet ska tillståndet som huvudregel omfatta hela verksamheten. Tillståndet får dock begränsas till att enbart avse ändringen (ändringstillstånd), om det är lämpligt eller om verksamheten omfattas av den nationella planen för moderna miljövillkor och den omprövning av verksamheten som ska ske enligt planen inte har påbörjats. Vattenverksamheter ska anses utgöra en och samma vattenverksamhet om de bedrivs med vattenanläggningar som direkt eller genom andra vattenanläggningar är tekniskt sammankopplade med varandra och har ett miljö- och verksamhetsmässigt samband.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrker förslaget.

### **Kapitel 10.13 – Rätten till ersättning vid omprövning**

*Promemorians förslag att tillståndshavarens rätt till ersättning vid omprövning som initierats av myndighet, kommun eller vattenförbund tas bort. Rätten till ersättning ska dock finnas kvar under en övergångstid om sex år.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrker förslaget.

### **Kapitel 10.14 – Tillståndsprövningarna och möjligheterna att uppfylla ramdirektivets krav**

#### *Kapitel 10.14.1 – Tillstånd till en ny eller ändrad verksamhet*

*Promemorians förslag: att en myndighet eller kommun inte får tillåta att en verksamhet eller åtgärd påbörjas eller ändras på ett sådant sätt som äventyrar möjligheterna att följa en miljö kvalitetsnorm som avser vattenmiljön eller försämrar vattenmiljön i strid med en sådan norm. Regeringen ska få meddela föreskrifter om undantag i fråga om att tillåta nya modifieringar i en vattenförekomsts fysiska karakteristika eller en förändring hos en grundvattenförekomst, eller i fall där en förändring från hög till god status hos en ytvattenförekomst inte förebyggs och detta är en följd av nya hållbara mänskliga utvecklingsverksamheter.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrker förslaget.

#### *Kapitel 10.14.2 – Omprövade och förnyade tillstånd*

*Promemorians förslag: att vid prövning för ett nytt tillstånd och vid omprövning av tillstånd ska de bestämmelser och villkor beslutas som behövs för att säkerställa att verksamheten bedrivs så att den inte äventyrar uppnåendet av rätt vattenkvalitet eller kvantitet och inte heller riskerar orsaka en otillåten försämring av vattnets status.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrker förslaget.

#### *Kapitel 10.14.3 – Rimlighetsavvägningen får inte ge ett resultat som strider mot ramdirektivets krav*

*Promemorians förslag: att rimlighetsavvägningen enligt 2 kap. 7 § miljöbalken inte får resultera i lägre ställd kravnivå än vad som följer av 5 kap. 3 § miljöbalken, dvs. får inte medföra att verksamheten tillåts bedrivs så att den äventyrar uppnåendet av rätt vattenkvalitet eller kvantitet eller riskerar orsaka en otillåten försämring av ett vattens status.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrker förslaget.

#### *Kapitel 10.14.4 – Statlig kontroll av kommuners beslut om undantag*

*Promemorians förslag: att om en kommun tillämnar en undantagsbestämmelse för att tillåta en ny verksamhet eller åtgärd som ändrar en vattenförekomsts fysiska karaktäristika eller ändrar en grundvattenförekomst eller för att tillåta en samhällsnyttig verksamhet som innebär risk för att en ytvattenförekomsts status ändras från hög till god, ska kommunen underrätta den länsstyrelse som är vattenmyndighet. Länsstyrelsen ska pröva kommunens beslut, om det finns skäl att anta att det inte finns förutsättningar för beslutet eller att en brist i ärendets handläggning haft betydelse för utgången i tillåtande- eller dispensfrågan. Länsstyrelsen ska besluta i frågan om huruvida en överprövning ska ske inom tre veckor från den dag då kommunens beslut kom in till länsstyrelsen. Länsstyrelsen ska upphäva kommunens beslut om förutsättningarna för undantag inte är uppfyllda.*



Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrker förslaget.

#### *Kapitel 10.14.5 – Behov av följdändringar i sektorslagstiftningen och plan- och bygglagen*

*I promemorian bedöms de föreslagna ändringarna i 2 kap. 7 § och 5 kap. 3 § miljöbalken inte medföra något behov av följdändringar i plan- och bygglagen och inte heller i sektorslagstiftning.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund har inga invändningar mot denna bedömning.

#### *Kapitel 10.14.6 – Skyldighet för mark- och miljödomstolen att hämta in yttrande från vattenmyndigheten*

*Promemorians förslag: att om det i en enskild prövning finns anledning att anta en vattenförekomst inte har den kvalitet som vattenmyndigheten lagt till grund för sitt beslut om vattnets status och denna bristande överrensstämmelse har betydelse för möjligheten att bestämma rimliga och ändamålsenliga villkor, ska Mark- och miljödomstolen hämta in ett yttrande från vattenmyndigheten.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrker förslaget.

#### **Kapitel 10.15 – Bemyndigande att meddela generella föreskrifter för vattenverksamhet**

*Promemorians förslag: att regeringen ska få meddela generella föreskrifter om försiktighetsmått för vattenverksamheter. Föreskrifter meddelade med stöd av bemyndigandet bryter igenom tillståndens rättskraft.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrker förslaget även om det är otydligt vilken sorts föreskrifter som kan komma i fråga. Vår uppfattning är att anordningar som säkerställer en problemfri upp- och nervandring för den akut hotade ålen är synnerligen angelägen att snarast omfattas av en sådan generell föreskrift.

#### **Kapitel 10.16 – Miljörapport**

*Promemorians förslag: att regeringen ska få meddela föreskrifter om att den som bedriver en vattenverksamhet ska lämna miljörapport till tillsynsmyndigheten.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrker förslaget. Miljörapporter är ett helt nödvändigt underlag för att bedriva en ändamålsenlig tillsyn.

#### **Kapitel 10.17 – Fortsatt skydd av nationalälvarna och andra särskilt skyddsvärda älvsträckor**

*Promemorians förslag: att bestämmelsen om undantag från förbudet att utföra vattenkraftverk, vattenreglering eller vattenöverledning för kraftändamål i nationalälvarna och andra angivna älvsträckor avgränsas till att endast gälla åtgärder som inte innebär någon ytterligare negativ miljöpåverkan, såsom t.ex. åtgärder för att upprätthålla eller underhålla anläggningar eller verksamheter som har tillkommit på lagligt sätt.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund tillstyrker förslaget.

## **Kapitel 11 – Konsekvensanalys**

### *Kapitel 11.1 – Moderna miljövillkor*

*Promemorians förslag kommer att innebära att alla berörda verksamheter så småningom kommer att bedrivas i enlighet med Miljöbalkens krav. I nuläget är det enbart ett fåtal verksamheter som har tillstånd som svarar upp mot dessa krav.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund anser att tidsplanen så småningom är långt ifrån tillfredsställande. Här finns ett stort antal verksamheter (ca 7 400 anläggningar varav 3800 saknar tillstånd, antingen enligt MB eller med stöd av äldre lagstiftning) som behöver prövas mer eller mindre omgående. En ambitiös och rask tidtabell kombinerad med rejäla resursförstärkningar för handläggning och övriga juridiska processer är påkallad och helt nödvändig.

### *Kapitel 11.2 – Den nationella planen*

*Arbetet att ta fram den nationella prövningsplanen beskrivs som resurskrävande för inblandade myndigheter. Berörda myndigheter bedöms kunna hantera de kostnader som är förknippade med föreslagna ändringarna inom ram.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund anser att denna slutsats är förvånande och motsägelsefull. Vår bedömning är att det krävs en rejäl resursförstärkning utöver ramanslagen för att konstruktivt ta tag i denna stora utmaning. Redan i nuvarande situation med mycket låg prövningstakt är resurserna otillräckliga. Den nationella planen måste utarbetas snabbt så att konkret verkstad kan påbörjas och den satta tidtabellen för prövningar måste sedan vara ambitiös.

### *Kapitel 11.3 – Omprövning för moderna miljövillkor*

*Uppskattningsvis 7 400 verksamheter kommer att behöva tillståndsprövas eller omprövas. Hur många per år kommer att framgå av planen (Mark- och miljödomstolen hanterar prövningarna). Medel för att hantera kostnadsökning kommer att behöva tillföras domstolarna. Förslaget innebär att ansvaret för motpartens kostnader flyttas från sökanden och istället läggs på de sakägare som väljer att föra talan i målet. Oro över ombudskostnader kan för den enskilde sakägaren medföra att denne väljer att inte själv framföra sina synpunkter på ansökan. Det bedöms dock att de myndigheter som har att tillvarata de allmänna intressena kommer att fånga upp angelägna frågor för den enskilde.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund tycker det är bra att en resursförstärkning för domstolarna uppmärksammas i analysen. Det måste dock handla om en rejäl resursförstärkning hos alla myndigheter som är involverade i prövnings- och omprövningsprocesserna. Vi finner det inte heller tillfredsställande att enbart låta myndigheter och den sakkunnige tillvarata motstående enskilda intressen hos sakägarna gentemot vattenverksamhetsinnehavaren. Det är orimligt, och rättsosäkert, att sakägare som mycket påtagligt berörs av en verksamhet ska riskera att drabbas av kostnader för att bevaka sina intressen.

### *Kapitel 11.4 – Tillståndsprövning för moderna miljövillkor*

*Förslaget till bemyndigande för regeringen att med stöd av 11 kap. 9 a § MB besluta om moratorium i väntan på planerad tillståndsprövning är inte begränsat till viss typ av*

*vattenverksamhet, utan skulle kunna användas även för verksamheter som inte omfattas av den nationella planen. Förslaget innebär att tillsynsmyndigheten inte längre ska förelägga kraftverks- och dammägare vars anläggningar och drift saknar tillstånd att ansöka om tillstånd. Detta förutsatt att de omfattas av nationella planen.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund anser att innebörden i promemorians förslag om moratorium för andra verksamheter är högst otydligt och inte minst huruvida avsikten är att dessa ska inordnas i den nationella planen eller inte.

### *Kapitel 11.8 – Nollalternativet*

*Positiva konsekvenser beskrivs i form av att gagna den biologiska mångfalden, vidmakthålla ekosystemtjänster, leva upp till ramdirektivet, miljömålkvalitetsmålet levande sjöar och vattendrag och kraven i art- och habitatdirektivet. Andra positiva samhällsekonomiska konsekvenser av nya fiskvandringar är möjligheter till ökat friluftsliv och ökad fisketurism.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund efterlyser en betydligt starkare beskrivning av de positiva effekter som förslagen i förlängningen förväntas få för fiskevattnens potential som plattform för landsbygdsnärings, i synnerhet fisketurismen. Dessa värden motiverar i sig självt behovet av nya vattenrättsliga regler. I de flesta, både utbyggda och outbyggda, vattendrag förvaltas fisket av fiskevårdsområden eller samfällighetsföreningar, som är sammanslutningar av fiskerättsägare. Fiskerätten är ett produktionsmedel på fastigheterna och en resurs för ägarna. Fiskerättsägarna är sakägare i förhållande till de ingrepp som vattenkraften medför. I den föreslagna anpassningen av vattenkraftens villkor till modern miljölagstiftning är det viktigt att sakägarna till fisket och fiskerätten får en framträdande roll och att deras intressen blir mycket väl tillgodosedda.

Med vänlig hälsning

### SVERIGES FISKEVATTENÄGAREFÖRBUND

Thomas Lennartsson  
Förbundsdirektör  
Sveriges Fiskevattenägareförbund  
Lilla Böslid 146, 305 96 Eldsberga  
Tel. 0702-70 83 24  
Epost. [thomas.lennartsson@vattenagarna.se](mailto:thomas.lennartsson@vattenagarna.se)  
[www.vattenagarna.se](http://www.vattenagarna.se)



### **Om Sveriges Fiskevattenägareförbund**

Sveriges Fiskevattenägareförbund är rikstäckande intresseorganisation för landets ägare och förvaltare av enskilda fiskevatten. Vår värdegrund är att ägandet är den bästa förutsättningen för att den begränsade resursen fiskevatten ska nyttjas uthålligt men där ägandet också innebär ett tydligt ansvar. Vi arbetar för en stark äganderätt, för ett ansvarsfullt och engagerat ägande och för att resursen fiskevatten skall öka i värde. Vår kärnverksamhet är näringspolitisk bevakning, service och rådgivning till våra medlemmar.